

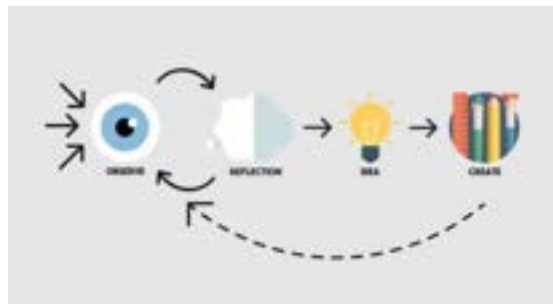
Универзитет Св. Кирил и Методиј - Скопје

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство - Скопје

Медиуми и комуникации

ВИРУСИ И САЈБЕР НАСИЛСТВО

Симона Манева 193082

Валерија Мишова 195061

Сања Милеска 195017

Мај 2022, Скопје

Содржина:

Мотив и цел на проектната задача	4
Хаштег за проектот	4
Твит за проектот	4
Хипотези	5
Модел на хипотези	6
Анкета	7
Анализа на резултатите	8
План на активности	11
Активности	12
Остварено влијание	14
Заклучок	14

Листа на табели

Табела 1 Анова анализа на нивото на познавање на поимот вирус	8
Табела 2 Анова анализа на нивото на познавање на поимот сајбер насилство	8
Табела 3 Сумарна табела за резултати за поимот вирус	9
Табела 4 Сумарна табела за резултати за поимот сајбер насилство	9
Табела 5 Анова табела за Претпостапка 1	10
Табела 6 Анова табела за Претпостапка 2	11

Листа на слики

Слика 1. Реализиран твит	4
Слика 2. Модел на хипотези	6
Слика 3. Пита дијаграм на резултати на прашање од анкетата	11
Слика 4. Столбест дијаграм и пита на резултати на прашање од анкетата	13
Слика 5. Пита дијаграм на резултати на прашање од анкетата	14
Слика 6. Столбест дијаграм на резултати на прашање од анкетата	14
Слика 7. Резултат од прашање од анкетата	16

Мотив и цел на проектната задача

Многу често персоналните компјутери се нападнати од страна на вирусии и се повеќе е застапено сајбер насилството.Процентот на корисници на интернет технологијата се зголемува секојдневно, но за жал поголем дел од нив не се доволно информирани и за лошата страна на интернетот. Целта на овој проект е да ги информира корисниците за вирусите, за тоа како да се избегнат и да се заштитат од истите и како да се справат со сајбер насилство.

Хештег за проектот

#cyberbullying #cybersecurity #datasecurity #phishing #malware
#informationsecurity

Твит за проектот

Линк до твитот: <https://twitter.com/valerija555/status/1527234229641572353>

Хипотези

1.Претпоставка: Возраста на испитаниците влијае врз нивото на запознаеност на испитаниците со поимот вирус.

X0: влијае

Со оваа хипотеза претпоставуваме дека годините влијаат врз нивото на познавање на поимот вирус затоа што сметаме дека најголемите корисници на социјалните мрежи се корисници на возраст од 18 до 35 години. Сметаме дека оваа група во глобала е најинформирана за разлика од останатите две. Социјалните мрежи ги користат помлади од 18 и постари од 35 години, но во овие групи спаѓаат и деца кои не се многу информирани и постарите возрасни кои исто така не знаат за лошата страна на интернетот.

X1: не влијае

Со оваа хипотеза претпоставуваме дека без разлика на годините, сите возрасни групи се доволно информирани за поимот вирус. Исто знаат и децата од 14 години, и возрасните од 45.

2.Претпоставка: Возраста на испитаниците влијае врз нивото на запознаеност на испитаниците со поимот сајбер насилство.

X0: влијае

Сајбер насилството се повеќе е застапено. Тоа најмногу се среќава кај помладите генерации. Младите се исто така и најранлива возрасна група која лесно се повредува. Често сме сведоци на сајбер насилство, но за жал немаме секогаш можност да помогнеме. Со оваа хипотеза претпоставуваме дека возраста сепак влијае врз познавањето на овој поим како и заштита од истиот. Сметаме дека корисниците кои припаѓаат од 18 до 35 години се најмногу запознаени со темата и повеќето знаат како да се справат со тоа. Истото не важи и за останатите две групи.

H1: не влијае

Претпоставуваме дека возраста не влијае на познавањето на поимите сајбер насилство и вируси. Доволно информиран за горенаведената тема може да биде човек во било кои години. Доволно е само да ги користи социјалните мрежи.

Модел на хипотези

Честото користење на социјалните мрежи зависи од возраста. Додека пак сајбер напад, сајбер насилство и вирусот зависат од користењето на социјалните мрежи. За некој да стане жртва на било какво насилство во случајов сајбер насилство истото мора да постои.

Анкета

Прашања:

1. Која е вашата возраст?
2. Колку често користите социјални мрежи?
3. Дали знаете што е вирус?
4. Дали досега сте се соочиле со вирус?
5. Дали знаете како да се справите со вирус?
6. Дали знаете што е тоа сајбер напад?
7. Дали сте се соочиле со сајбер насилство?
8. Дали знаете како да се справите со сајбер насилство?
9. Дали мислите дека темата за сајбер насилство и вируси треба да е позастапена?

Контролните прашања се вметнати во анкета на Google која беше споделена помеѓу луѓе од секоја возрастна група. Контролните прашања се прашањата со броевите 3(5) и 6(8).

Ако некој одговори негативно на прашањето со број 3, а одговори позитивно на прашањето со број 5, тоа значи дека одговара без да ги прочита прашањата и неговите одговори не можат да се вреднуваат.

Исто така ако некој одговори на прашањето со број 6 негативно, а одговори позитивно на последователното прашање со број 8, одговорите од тај испитаник нема да бидат валидни.

Ликертовата скала е вклучена во истражувањето кое користи анкета со прашања. Скалата е искористена за да се оцени познавањето на поимите сајбер насилството и вируси на испитаници од различни возрастни групи .

Анализа на резултатите

АНОВА анализа и дискусија за хипотезите

Анализата на варијансата (ANOVA) е еден вид параметарски тест. Ова значи дека мора да се исполнат низа претпоставки за да се примени и дека нивото на променливата од интерес мора да биде квантитативно.

Во нашето истражување, според дадените хипотези, треба да ја пронајдеме зависноста помеѓу возраста на испитаниците и нивното ниво на познавање на поимот вирус и сајбер насилство. Според тоа ги добивам следниве табели:

до 18 години	18-35 години	над 35 години		до 18 години	18-35 години	над 35 години	
1	3	2		1	3	2	
2	2	1		1	2	1	
1	1	3		1	1	3	
2	2	1		2	2	1	
3	1	2		3	1	2	
1	3	1		2	3	2	
2	2	3		2	2	3	
2	3	1		1	3	1	
1	1	2		1	1	2	
2	2	1		1	2	2	
1	1	2		1	1	1	
3	2	2		3	2	3	
2	1	2		2	1	2	
2	3	1		2	3	2	
1	3	2		2	3	2	
2	2	1		2	2	1	
1	1	2		1	1	2	
1	3	2		2	3	2	
2	3	3		2	3	2	
2	1	2		2	1	3	
1	2	1		1	2	2	
2	3	2		2	3	3	
2	2	1		2	2	2	
2	3	1		2	3	1	
2	1	2		2	1	2	
2	2	2		2	2	2	
2	2	1		2	2	2	
2		2		3		3	
2		1		2		2	
2				3			

Во првата табела се дадени резултатите од прашањето за нивото на познавање на поимот вирус, додека во втората табела резултатите од прашањето за нивото на познавање на поимот сајбер насилство. Во двата случаи како одговори беа понудени следниве:

→ 1 - не знам;

- 2 - имам слушнато но не знам како да се заштитам;
- 3 – знам.

Од табелата подолу може да се забележи дека имаме скоро па ист број на испитаници од трите возрасни групи:

- 30 анкетирани лица од групата на корисници до 18 години;
- 27 анкетирани лица од групата на корисници над 35 години;
- 29 анкетирани лица од групата на корисници помеѓу 18 и 35 години.

Според тоа, можеме да сметаме дека резултатите што ќе се добијат од Ановата анализа ќе бидат валидни.

Нашата задача е да видиме дали информираноста за овие два поими зависи од возраста на луѓето, па ги добиваме и следниве SUMMARY табели соодветно.

Поим вирус

Groups	Count	Sum	Average	Variance
До 18 години	30	53	1.766666667	0.322989
Над 35 години	27	55	2.037037037	0.652422
18-35 години	29	49	1.689655172	0.435961

Поим сајбер насилство

Groups	Count	Sum	Average	Variance
До 18 години	30	55	1.833333333	0.41954023
Над 35 години	27	55	2.037037037	0.652421652
18-35 години	29	58	2	0.428571429

Во колоната Count кај секоја од табелите може да се види по колку точно анкетирани лица имаме од секоја возрасна група. Колоната Sum се однесува на сумата на оцените во одговорите кои секој поединец од групата ги дал за конкретното прашање(во нашиот случај со вредност од 1 до 3), додека пак колоната Average се однесува на средната вредност од овие суми за секоја група посебно. Последната колона именувана како Variance покажува колку оцените отстапуваат од средните вредности. Во случајов, средните вредности се многу слични со мали разлики и ние треба да провериме дали тие разлики се значајни. Според овие податоци ги добиваме и ANOVA табелите.

1. Дали возраста на испитаниците влијае врз нивото на запознаеност со поимот вирус?

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	1.847194749	2	0.923597374	1.98924	0.14327	3.10651
Within Groups	38.53652618	83	0.464295496			
Total	40.38372093	85				

Како што споменавме погоре за да видиме дали тие разлики се мали, од оваа табела не интересира само p вредноста која изнесува 0.14327. Оваа вредност се споредува со вредноста $\alpha=0.05$. Ако $p > \alpha$ тогаш се прифаќа нултата хипотеза, инаку се отфрла. Како што може да забележиме 0.14327 е поголемо од 0.05, па така H_0 се прифаќа, а H_1 се отфрла. Со оваа анализа може да заклучиме дека возраста на испитаниците влијае врз нивото на нивното познавање на поимот вирус.

2. Дали возраста на испитаниците влијае врз нивото на запознаеност со сајбер насилство?

Source of Variation	SS	d	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	0.684323859	2	0.342161929	0.690486163	0.504188606	3.106507089
Within Groups	41.12962963	8	0.495537706			
Total	41.81395349	8				

Истото се анализира и овде. Гледаме дека р вредноста е поголема од α , т.е. $0.0760982 > 0.05$. Со тоа се прифаќа нултата хипотеза која тврди дека возраста на испитаниците влијае врз нивото на нивното познавање на поимот сајбер насилство.

План на активности

1. Објавување на нашиот проект на актуелен портал
2. Забавен квиз за вируси и сајбер насилство

Резултатот од анкетата, а воедно и нашата поттик за оваа активност беше високиот процент на испитаници кои не беа доволно запознаени со поимите „сајбер насилство“ и „вируси“.

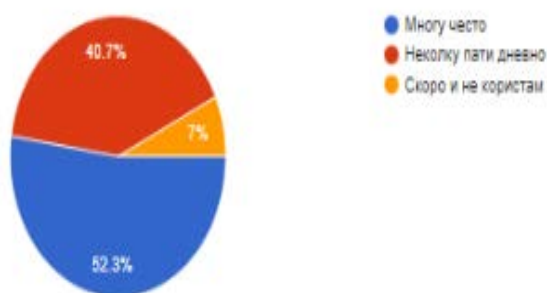
Информацијата на проектот ќе се обидеме да ја пренесеме како медиумска реклама преку доста познат и активен дигитален медиум. Ако активноста достигне одредено поголемо ниво на прегледи, темата ќе биде поактуелна, членовите ќе бидат позаинтересирани околу истата и ќе бидат поттикнати да истражуваат и да ги прошират своите знаења повеќе за сајбер насилство и вируси.

Активности

Еден од поактуелните медиуми во нашата држава со повеќе од 1000 следбеници, прифати да го сподели проектот и се надеваме дека ќе допре до што поголем процент од интернет корисниците и информациите за вируси и за сајбер насилство ќе допринесат до тоа да се намалат жртвите од истите.

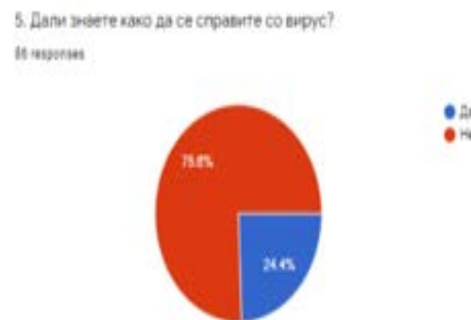
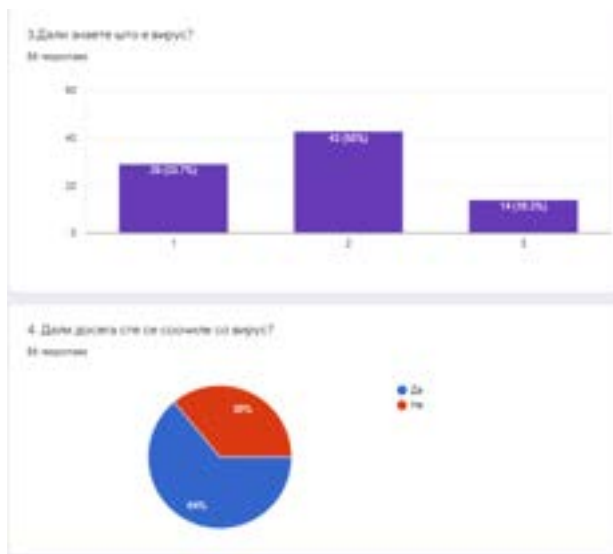
2. Колку често користите социјални мрежи?

88 responses

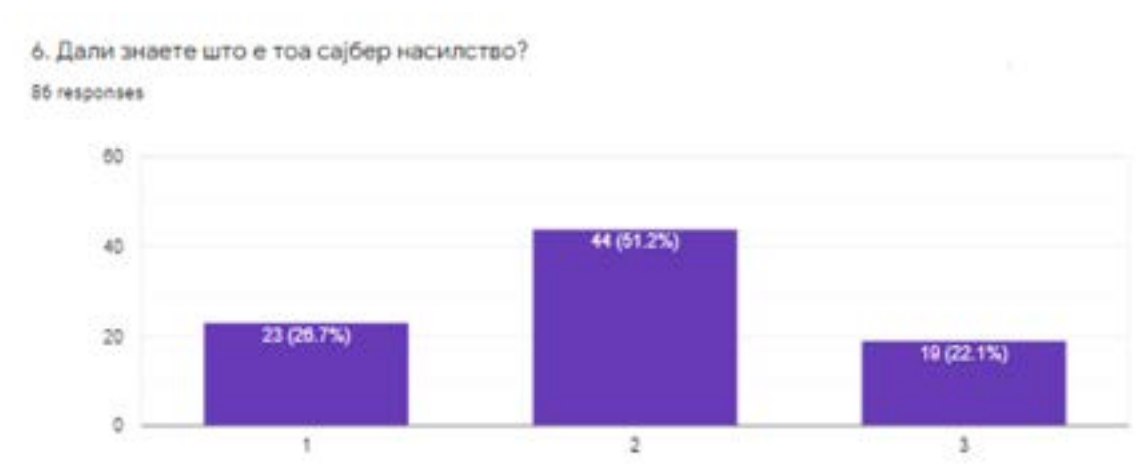

Според резултатите од второто прашање во нашата анкета, може да забележиме дека дури половина од испитаниците многу често користат социјални мрежи, а 40% неколку пати дневно. Значи анкетираните лица во просек се љубители на социјалните мрежи.

Знаејќи го ова, ги разгледуваме резултатите од третото прашање кои велат дека само 10.3% од сите со сигурност знаат што е вирус, а дури 64% се соочиле со истиот и 75.6% не знаеле како да се справат со него. Бројот на оние кои не знаат што е вирус(или имаат само делумно познавање за истиот) и бројот на оние кои не знаат како да се справат со вирус е многу поголем од оние кои што знаат како да се заштитат.

Нивото на незапознаеност со поимот сајбер насилство е исто така голем. Тоа ни го потврдуваат резултатите од шестото прашање кои велат дека само 22.1% се доволно информирани на таа тема.

Сепак, две третини од сите се соочиле со сајбер напад, а дури скоро три четвртини не знаеле како да се справат со сајбер насилството.

Според Ановата анализа која ја спроведовме, во двата случаи се прифати нултата хипотеза и тоа дека:

- ВО ПРВИОТ СЛУЧАЈ: годините влијаат врз нивото на познавање на поимот вирус затоа што сметаме дека најголемите корисници на социјалните мрежи се корисници на возраст од 18 до 35 години. Сметаме дека оваа група во глобала е најинформирана за разлика од останатите две. Социјалните мрежи ги користат и помлади од 18 и постари од 35 години, но во овие групи спаѓаат и

деца кои не се многу информирани и постарите возрасни кои исто така не знаат за лошата страна на интернетот.

- ВО ВТОРИОТ СЛУЧАЈ: често сме сведоци на сајбер насилство, но за жал немаме можности да помогнеме. Возраста сепак влијае врз познавањето на поимот сајбер насилство како и заштита од истиот. Сметаме дека корисниците кои припаѓаат од 18 до 35 години се најмногу запознаени со темата и повеќето знаат како да се справат со тоа. Истото не важи и за останатите две групи.

Креиравме забавен квиз кој се состои од 6 прашања. Прашањата се поврзани со вируси и сајбер насилство. Откако одговорите на сите прашања, ви излага резултатот на тоа колку точно сте одговориле и според тоа следи коментар за вашето познавање на горенаведените поими. А доколку одговорите точно на сите прашања добивате „сертификат за знаење“.

Остварено влијание

Нашата цел беше да ги информираме онлајн корисниците за негативната страна на интернетот и предизвиците кои таа ги носи. Во пресрет ни излегоа fakulteti.mk кои се согласија да го објават нашиот проект, што е од голема помош за да се актуелизира темата Вируси и сајбер насилство.

Линк од забавниот квиз: https://www.proprofs.com/quiz-school/ugc/story.php?title=mzq5mdaxnw3kur&fbclid=IwAR2bN5OWuf3JRe_7SzOFkgoelR1tBoqHe67hylqeX0Y5AwnhirEsAbbAtXs

Заклучок

Главен виновник за оваа состојба е недоволната застапеност на ваквите теми во јавноста и на порталите. Според нас ова се теми за кои треба почесто да се пишува, зборува па дури и да се одржуваат бесплатни курсеви. Преку раскажување на лични искуства и совети како да се справат корисниците со овие проблеми, процентот на незнаење значително ќе се намали. Еве доказ дека и анкетираниите лица го делат истото мислење со нас:

9. Дали мислите дека темата за сајбер насилство и вируси треба да е позастапена?

86 responses

